

Introductie Podcast

Gemiddeld besteden we bijna twee uur per dag op de socials, waar algoritmes steeds meer bepalen hoe we met elkaar omgaan. Je zou kunnen zeggen dat steden ook worden gevormd door algoritmes. Algoritmes die bestaan uit regels. In deze podcast duiken we in de wereld van de meest opmerkelijke internationale regels en onderzoeken we of die ook hier kunnen werken, in onze eigen Nederlandse steden. Dit is Algoritme van de Stad. Welkom.

Van espresso voor €1 tot pop-up zwembaden op parkeerplaatsen en van een stad als podium tot de omhelzing van graffiti. Achter veel stedelijke fenomenen zitten stuwende regels die de stad smoel geven en bepalen hoe we met elkaar samenleven. Met wisselende hosts en spraakmakende stadmakers duiken we in de wereld van deze bijzondere algoritmes. Let's go!

Friso Wiersum

Mijn naam is Friso Wiersum, Communications Manager bij de European Cultural Foundation en co-directeur bij urban doetank Expodium en vandaag ben ik jullie host. In deze aflevering gaan we kijken hoe en waarom de straatartiest uit onze steden verdwenen en welke invloed dat heeft op onze beleving van een stad. Dat doe ik samen met Raymond Ramdihal.

Raymond Ramdihal

"Ik denk dat los van die regels bedenken dat het zou moeten beginnen met die relatie opbouwen ten opzichte van de overheid en de straat."

Jesse Jop Jorg

"Dat soort van Hennie Huismanianse surprise surprise gehalte van de stad itself. Kom maar op, lekker!"

Friso Wiersum

Samen zullen we ons buigen over de wetgeving rondom straatartiesten. Die is natuurlijk per stad verschillend, want het gaat om lokale verordeningen. Maar er valt zeker een algoritme in te ontdekken. We gaan samen op reis, eerst naar Parijs, alleehop on-y-go.

Van vroeger weet ik nog goed dat als ik aankwam op Utrecht Centraal, dat er dan een panfluit orkest stond te spelen. Ik vond dat een hele feestelijke entree, want bij mij in het dorp had je zulke orkesten niet. Dat gaf mij het gevoel dat ik in deze stad avonturen kon beleven, want die muzikanten die zou ik in mijn dorpje inderdaad nooit zien. Het gaf Utrecht wat groots, iets internationaals en het voeden mijn zucht om zoveel mogelijk van de wereld mee te maken.

Een van de plekken waar ik dat meemaakte was Parijs. In Parijs is als je over straatmuziek praat een speciale stad. Sinds 1989 verleent de RATP, dat is het bedrijf dat verantwoordelijk is voor de metro in Parijs, vergunningen om in het

gangenstelsel van de metro op te treden. In 1997 gaan ze dat wat verder professionaliseren en richtten ze een organisatie op. Die heet L'Espace Métro Accords. Op de website van het bedrijf claimen ze dat ze sinds 1997 meer dan 3000 verschillende artiesten goedkeuring hebben gegeven om op te treden. Al die artiesten hebben daartoe wel eerst auditie moeten doen. Waarom professionaliseerden zij in 1997? We luisteren naar een kleine quote van Stella Sainson, manager van deze afdeling.

Stella Sainson

“The activity was created in 1997. Because there were too many musicians in our corridor. And we had to find something to prevent them from playing anywhere.”

Friso Wiersum

Wat Stella zegt is, als je een licentie hebt gemachtigd, dan geldt hij voor een half jaar. En met het aannemen van die licentie verplicht je je als muzikant ook om je aan de regels van het RATP te houden en niet meer in de metrowagons zelf of op de perrons te spelen. Het is natuurlijk een soort aantasting van de vrijheid van de straatmuzikant, want je legt je onder de regels van de RATP die bepalen wat wel of niet goede muziek is. Terwijl normaal gesproken het passerende publiek dat doet en ten tweede hou je er dus ook aan de regels waar je gaat spelen. Vanuit de RATP bezien is het heel slim, zij zorgen voor rustige metrowagons, rustige perrons en dat is nou precies een trend die een boel van onze steden kenmerkt.

In een recent verschenen boekje Smooth City duikt stedenbouwkundige René Boer in dit fenomeen. Hij zegt: 'De nieuwe stedelijkheid tast eigenlijk het democratisch karakter en het emancipatoire potentieel van steden aan. Ze ondermijnen de ruimte voor experiment. Ze zorgen dat er minder plek is voor andere levensstijlen'. In zijn boekje gebruikt hij het voorbeeld van de Wallen bij het letterlijk en figuurlijk schoonvegen van deze buurt in Amsterdam zijn de straatmuzikanten als vlekken meegenomen in het oppoetsen van de buurt. Voordat de RATP muzikanten licenties ging verlenen, kon je dus overal in de metro. Dan mocht gewoon. De band Mano Negra dankte haar bestaan eraan. Hun experimentele muziek, gedrenkt in Franse chansons, punk, reggae, rumba was anti-autoritair, subversie en kwam tot wasdom in de kleine cafés en die metro.

Ik vraag me af, zouden zij nog wel door de audities komen? Vele jaren later kwam Manu Chao, de frontman van de band, bovendrijven, nadat hij op verschillende continenten aan zijn geluid had gewerkt. Hij werd een van de gezichten van de andersglobaliseringsbeweging en bracht daarmee als een van de velen de straat weer terug als domein om maatschappelijke vraagstukken aan te kaarten. Dat ligt dus allemaal onder het fenomeen straatmuziek.

En wat is nu eigenlijk die regelgeving in Nederland rondom straatmuziek? Die verschilt inderdaad per stad, maar de regels zijn variatie op een paar

uitgangspunten. Komen ze

- 1) je moet als muzikant als straatartiest ontheffing of een vergunning aanvragen, soms voor een hele stad, vaak alleen voor het centrum.
- 2) je mag niet versterkt optreden
- 3) na een half uur of soms zelfs na een kwartiertje moet je verhuizen naar een andere plek.

We zien dus steeds minder straatmuzikanten in Nederland, maar ze hebben wel hun eigen festivals. Er is zelfs een Nederlands kampioenschap. Dat past precies in die trend naar controle en efficiëntie die René Boer in zijn boekje stelt. Niet zomaar op straat, wel netjes achter het hek van het festival. Hoe krijgen we die straatartiesten nou weer terug in de Nederlandse straten en wat voegen ze toe?

Daar ga ik over praten met Jesse Jop Jorg en Raymond Ramdihal. Ik zal jullie even voorstellen. Raymond Ramdihal zet zich met zijn Stichting Freedom in voor de groei en ontwikkeling van hiphop in Utrecht. Dat doet hij onder meer met zo'n Freedom City Festival waar dan zijn muziek wordt ingezet om uit hokjes te breken en mensen te verbinden. Daarnaast is Raymond zelf ook danser. Welkom Raymond, wat was jouw meest gedenkwaardige straat optreden waar je zelf bij was of? Waar je zelf aan meedeed?

Raymond Ramdihal

Ik begin bij degene waar ik zelf bij was, en dat is eigenlijk eentje die ik me minder goed kan herinneren. Letterlijk omdat ik heel jong was. En dat was op de Dam in Amsterdam en voor de Bijenkorf stonden groep breakdancers en dat was voordat ik zelf een echte hiphop-head was, want het is niet per se met de papelepel ingegoten en ik weet nog heel goed hoe onder de indruk ik was van hun optreden en hoe dat mij heeft gemotiveerd op hele jonge leeftijd om toch die droom achterna te gaan van dans van hiphopcultuur terwijl ik toen nog niet wist hoe dat heette.

Friso Wiersum

Want hoe oud was je toen, denk je?

Raymond Ramdihal

Ik denk 7 of 8, zou niet heel veel ouder zijn dan dat. Mijn moeder ging de Bijenkorf in en ik mocht buiten blijven staan met mijn zus en ik denk dat we daar bijna een uur -hoe lang blijft je moeder in de Bijenkorf? - een uur minimaal. Dus dat was echt een ervaring die mij is bijgebleven en ook later, toen we zelf gingen dansen en op straat, ja niet altijd in de vorm van een optreden, ook gewoon dat je aan het chillen of aan het trainen bent. Toen begreep ik ook van hé, nu ben ik eventueel diezelfde inspiratiebron voor een ander, bewust of onbewust.

Friso Wiersum

Aan tafel zit ook Jesse Jop Jorg. Jesse is programmamaker bij RAUM en oprichter van We The City. Bij RAUM organiseert hij onder meer Lift!, een avond waarop Utrechtse stadmakers hun idee pitchten om een stad of wijk nog toffer te maken. Jesse voor jou ook die vraag. Wanneer heb jij voor het laatst stilgestaan bij een straatoptreden?

Jesse Jop Jorg

De laatste keer weet ik niet precies, maar ik weet wel een keer die ook heel veel indruk maakt op mij. En, dat was in New York toen ik in de metro stapte en de deuren dicht gingen, je ging naar een volgende halte. En op het moment dat die deuren dicht gingen, veranderde ineens alles. Ineens ging er sound aan en die palen zeg maar, werden ineens gebruikt door dansers en je had gewoon ineens 3 guys die gewoon met een waanzinnige attitude die hele toko gewoon tot een soort van podium maakte. En dat vond ik echt waanzinnig indrukwekkend en ook heel filmisch. Wat New York sowieso al best wel met je doet. Maar dat is dat is in ieder geval één keer die heel erg veel indruk heeft gemaakt op mij en die mij trouwens ook heeft geïnspireerd. Wij hebben ook een soort guerrilla podcast serie gemaakt in de metro en in Amsterdam en daar hebben we ook dansers, muzikanten, spoken word artiesten gevraagd om daar optredens te doen. Dat was ook ontzettend vet om te doen. En ook omdat je ziet wat het doet met mensen. Iedereen kijkt. Er is meteen interactie en spanning en precies dat wat ja straatartiesten zeg maar doen. In de stad zelf gaan zorgen voor verwarring, maar ook voor bewondering en er gebeurt gewoon iets, weet je wel? En dat maakt gewoon je dag memorabel en anders dan elke andere dag en dat itself vind ik gewoon iets wat we echt moeten behouden in de stad.

Friso Wiersum

Een van de mensen die we een quote vroegen, is Pierre Laernoës. Hij is bekend van zijn band Pierre Les Optimistes. Je zag ze misschien bij De Wereld Draait Door, maar heel veel Utrechters kennen hem ook als een van die muzikanten die ellenlange jamsessies hield bij het stadhuis. Hoe veranderen die regels op straat het leven voor een straatmuzikant?

Pierre Laernoës

“Muziek op straat brengt wel cultuur naar iedereen. Je hoeft er geen kaartjes voor te kopen, je hoeft alleen maar in de stad te zijn en dat lijkt mij wel iets wat heel fijn is en belangrijk is in een stad, dat je cultuur ook op straatniveau kan ervaren.”

Friso Wiersum

Dat is wel interessant. Het gaat niet alleen over dat je mensen wat laat zien, maar dat je ook mensen een kans biedt om iets te zien is eigenlijk een heel democratisch idee om straatmuziek toe te staan en als we praten over straatmuziek, bedoelen we niet alleen de muzikant, maar ook straatartiesten als breakdancers en dergelijke. Wat vinden jullie van het idee dat die publieke ruimte van en voor iedereen zou moeten zijn, zoals Jane Jacobs ook al formuleerde?

Jesse Jop Jorg

Aan de ene kant heb je gewoon de waardering voor en aan de andere kant heb je de overlast die ervaren wordt en dat daar beleid op wordt gemaakt. En het is gewoon volgens mij een beetje zoeken, zeg maar naar een balans tussen die twee, want je hebt de theoretische blik: een stad zou een podium moeten zijn voor alle artiesten, enzovoorts. Maar het is wel vaak zo dat er ook overlast wordt ervaren, zeg maar door bewoners die zelf ageren, zeg maar tegen die muzikanten via politiek.

Friso Wiersum

Of je zal net die ontzettend vals zingende zanger die je Neil Young probeert na te doen de hele dag voor je winkel hebben staan, lijkt me ook geen pretje.

Jesse Jop Jorg

Dus je moet op een slimme manier zoeken naar hoe je dat op een goede manier bij elkaar kunt brengen, maar wel echt met behoud van de waardering voor wat straatartiesten kunnen brengen in de stad. Er is inderdaad een periode dat het de panfluit gewoon een soort geluidsbehang was zeg maar van elke stedelijke ervaring in Nederland zo'n beetje, een soort van tijd episode. Dat is bijna gewoon 'als je die sound weer hoort, dan ben je er weer ofzo'. Dat is een soort van collectieve herinnering bijna geworden.

Friso Wiersum

Raymond, jij hebt veel op straat gedanst en dan veroorzaak jij misschien ook weleens een beetje overlast?

Raymond Ramdihal

Ja, haha, dat is veel voorkomend geweest. Dat vond ik nooit.

Friso Wiersum

Maar dat is dus precies die scheidslijn waar we het over gaan hebben. Misschien kan jij even kort uit de doeken doen hoe het gaat als jij op straat aan het dansen bent of als je op straat bent met een aantal anderen en hoe de omgeving daarop reageert.

Raymond Ramdihal

Nou, het begint denk ik bij het niet gestationeerde gedeelte. Als ik met vrienden op straat loop en dat is de ene keer een groepje van 5 en de andere keer een groepje van 15. Dan is er altijd muziek aan, dus ik heb tegenwoordig een speaker die je over je schouder kan dragen. Dus dan staat er ook muziek aan en je bent eigenlijk een soort lopende boombox. We zijn ook allemaal dansers, dus niemand staat echt stil en vrij expressief gekleed en veel is gewoon 1 grote lopende expositie eigenlijk tenminste zo ervaren andere mensen dat. Als je kijkt naar wat

zijn de reacties? Mensen die omdraaien, mensen die er wat over zeggen, positief of negatief.

Je ziet het wel, je voelt de energie, de afkeuring soms ook. Maar tegelijkertijd ook mensen die dan op afstand wel juist verbinding met je maken, die de muziek horen, die mee bouncen en dat zijn de verbindingen waar ik het liefst op focus natuurlijk. En dan krijg je het stationaire gedeelte dat je op een gegeven moment zegt, hier gaan we even stoppen. Hier gaan we zitten op een bankje of trainen, of ja, gewoon ons ophouden en die plekken zijn heel specifiek gekozen uit ervaring van overal weggestuurd worden. Dus wij weten inmiddels de nisjes of dat ene bankje in de stad waar ze het wel tot op bepaalde hoogte kunnen waarderen. En ik moet zeggen dat de manier waarop die overlast en ook vooral de manier waarop je dat terug wordt gegeven van hé, zou je dat ook daar kunnen doen? Of iets dergelijks? Daar zit echt wel een heel breed spectrum in van in hoeverre dat positief of negatief wordt benaderd.

Friso Wiersum

En als jullie dit doen, hè? Want we hebben in Utrecht natuurlijk ook een paar regels voor straatmuzikanten. Die moeten een vergunning aanvragen, jullie doen het, denk ik zonder vergunning.

Raymond Ramdihal

Ja. Tenminste ik organiseer ook je evenementen en daar heb ik wel vergunningen voor aangevraagd, maar over het algemeen is het allemaal ja spontaan.

Friso Wiersum

En denk je dat het een verschil zou maken voor bewakers van de openbare orde, of dat nou de politie is of de veiligheidsmensen in Hoog Catharijne zelf. Als je iets zou kunnen laten zien van joh? We zijn heus wel op het stadhuis geweest aan kijk.

Raymond Ramdihal

En ik denk dat daar kijk het verschil zit, want waar men bang voor is, is dat je ook troep maakt of mensen lastig valt. Los van of geluid als overlast wordt gezien. En, ik denk dat daar een grote scheiding is tussen wat wij doen of bijvoorbeeld een groep hangjongeren worden die wel negatieve energie verspreiden waar ze zzijn.

Friso Wiersum

Even voor de duidelijkheid, jullie ruimen altijd alles op.

Raymond Ramdihal

Nouja alles, ik wil niet zeggen dat we heilig zijn, Maar we letten op. Kijk, ik geef heel veel om mijn eigen stad in mijn omgeving, dus we coachen elkaar echt wel van: joh ruim je troep op, weet je. En dat zijn ook vaak de plekken waar we worden toegestaan komt de politieagent voorbij en die zegt van yo, all good, zorgen jullie even voor dat die blikjes daar of whatever in de prullenbak belandt en dat is ook

wat wij hopen. Sterker nog, wij ik, ik zie onszelf eerder als bewakers van de orde klinkt wel heel heftig, maar gewoon. Als er iets negatiefs gebeurt in onze omgeving, dan doen wij daar juist wat aan ten opzichte van dat wij de personen zijn die dat veroorzaken. Het zou heel nice zijn als wij als artiesten een soort onderscheiding of een ja wat je net noemde, een soort vergunning of iets kan laten zien van yo, wij zijn gewoon mensen die uit deze stad komen die kunst beoefenen en dat gebeurt op deze manier. Wij zijn een soort van bevestigd, als niet een negatieve groep, hoe dat dan ook weer gecontroleerd moet worden en dergelijke, dat vind ik nog wel lastiger.

Friso Wiersum

Je raakt ook aan een interessant punt. Dat je zegt blikjes is altijd visuele overlast. En onze steden worden natuurlijk vormgegeven op een manier die je eigenlijk niet meteen rekening houdt met geluid in een stad, dus steden worden vormgegeven op basis van visuele presentatie. Al die maquettes zijn altijd visueel, nooit met geluid en we hebben een quote van Matthias Rauch die is in Mannheim in Duitsland het hoofd van de culturele innovatie en creatieve economie unit. En Mannheim is een UNESCO stad voor muziek, dus zij doen vrij veel met straatmuziek en hij is in het hele proces een interessant fenomeen tegengekomen. We gaan even naar Matthias Rauch luisteren.

Matthias Rauch

"Mannheim is UNESCO City of Music and has been since 2014. But if you walk the streets of Mannheim, it is very hard to discern that the city has anything to do with music. Also, when you arrive at the main station, there is no hints of music whatsoever, so I always felt that sort of like a lack within the city. That you can't really experience the diversity and all the qualities of the music in the public realm, in the street. That's how we got to thinking about how can we get more basking, how we can get more music, sound in the public realm. And it's not only about music, but it's also about how sound can play a role in urban development. I think that 's also an aspect that is oftentimes overlooked, when you think of planners, architects. They really only usually work visually. So how do you maneuver through the city with your eyes, but of course when you walk a city you don't only experience the city via your eyes but also through your ears and nose etc. But the two last aspects are usually not in the planning process. Or it's not curated by the city as such. So I think it's also interesting to think about sound in terms of urban development and those are things we're trying to deal with."

Friso Wiersum

Interessant idee van Matthias Rauch en dat zou zich kunnen vertalen als een stad bijvoorbeeld een nieuwe stadswijk bouwt of ze willen graag dat het centrum een levendige plek. Dat ze een paar vaste plekken misschien wel meenemen in de aanleg waar straatartiesten zouden kunnen optreden, zou dat iets zijn waar jij voor te porren bent Raymond?.

Raymond Ramdihal

Zeker. Ik zou er zo bij wijze van spreken in onze eigen stad een paar locaties kunnen opnoemen waarvan ik denk, hé dat zijn ideale plek om, al is het voor een paar uur per week of op welke manier het reguleert, dat is nog even een tweede, maar om echt ja een podium te hebben voor straatartiestschap.

Jesse Jop Jorg

Het is ook grappig, want je ziet het al. Heel veel tunnels en soort van plekken waar de akoestiek gewoon lekker is. Ja, die worden al best wel gevonden en ook heel erg gewaardeerd door artiesten.

Raymond Ramdihal

Ik kan me nog herinneren dat toen Utrecht Centraal in die mega verbouwing was, er op een gegeven moment de piano's best wel midden in het station stonden. En het was winter, wij waren nog steeds buiten. En ja, binnen was het toch een stukje warmer en ik kan me nog herinneren dat we op een gegeven moment een hele show hadden veroorzaakt per ongeluk. Doordat wij daar gingen trainen en op een gegeven moment stonden er 20 mensen omheen en dat werden er steeds meer. En toen hebben we die training, wat normaal gesproken een soort conversatie met elkaar is, werd een show en die focus ging ook naar buiten. Ik denk dat de aspecten want kijk Utrecht Centraal ziet er nu weer anders uit. Maar de aspecten die zo'n plek eigenlijk maken, is vaak dat er ook bijvoorbeeld een muurtje is of een soort een achtergrond waar men, als je kijkt naar energie bij dans vooral, maar ik denk ook bij muziek het idee van een kring zorgt ervoor dat energie vrij compact blijft en dat je dat dan naar elkaar toe afstraalt en bijvoorbeeld zo'n muurtje, dat kan enorm al de helft van die energie geven. Weet je wel dat je dan je vanaf daar als de achterkant naar voren presenteert? Dat maakt het heel veel plekken, ook bijvoorbeeld de Jaarbeurs trap specifiek of bij de Mariaplaats in de Mariatuin. Er zijn verschillende plekken die wij ervaren als goede plekken om te dansen en dat heeft heel vaak te maken met de ligging. En nou ja, hoe zo'n plek ook in elkaar zit.

Jesse Jop Jorg

Dat is wel heel vet: Gewoon het herkennen van het ontwerp en de akoestiek daarin meenemen. Ik vind het ook heel tof dat in Berlijn bij Mauerpark dat je daar zo een op zondag hebt dat daar gewoon nu als het weer een beetje meezit, zeg maar gewoon standaard zo te karaoke is. Inclusief echt nou ja, honderden mensen die daar komen kijken. Dat vind ik ook zoiets moois wat gewoon een soort van traditie geworden is in zo'n stad. Ja, en de spontaniteit zeg maar waar jij die jij zelf noemt, dat je ineens merkt van hé, dit publiek doet iets of je ziet dat er een verbouwing is en dat er dan ineens een plek daar vrijkomt en dat is zo tof omdat zo'n stad ja daardoor heel erg gaat leven, weet je wel, het beweegt mee en ik vind het gewoon heel tof dat dat dat heel veel verschillende ogen naar diezelfde stad kijken en verschillende mogelijkheden zien. Skaters, die kijken ook

met hele andere ogen, en de vogels weet je, ik bedoel, ik vind het gewoon heel vet om die gelaagdheid van de stad echt te zien en te kunnen ervaren.

En wat jij, wat jij ook noemde, die piano. Dat is ook een soort bekend fenomeen, these days. Dat is toen zo groot geworden. Er zijn echt ontzettend veel steden, volgens mij 70 steden wereldwijd waar echt meer dan 1000 piano's staan. En dat geeft ook wel aan, zeg, maar wij als mens, waar hebben we behoefte aan? Het is muziek natuurlijk zo basaal of als een als iets wat je wat mensen samenbrengt. Dus ik denk dat het wel ook een soort van les is van: We moeten die muziek wel behouden en dit is dan een vorm, weet je dan, zo kun je gewoon op heel veel verschillende manieren kijken, maar dat we er iets creatiever naar kijken. Als oké, laten we wel toe of we laten het niet toe. Er zijn gewoon allemaal verschillende omstandigheden, verschillende vormen waarin je zeg maar muziek, straatartiesten op allerlei manieren zeg maar kunt faciliteren.

Friso Wiersum

Laten we daar wat verder op ingaan, want we hebben nu volgens mij mooi besproken wat een verbindend element is van kunstenaarschap op straat of muziek op straat. Maar we hebben ook die paar regels al besproken, hè? Dat je dus niet te lang op één plek mag blijven staan, dat je dus moet verplaatsen dat het niet versterkt mag. En dat je zo'n vergunning moet hebben. Als we nou al die regels eens een voor een aflopen zouden we kunnen kijken of we misschien aanvullingen kunnen verzinnen op die regel die mensen die op straat andere mensen willen entertainen en daarbij ook zichzelf willen entertainen en misschien beter van pas zouden kunnen komen. Wat vinden we van het idee dat je ergens maar een half uurtje mag staan? Is dat te kort? Is dat te lang? Laten we kijken naar wat is nou? Wat is de scheidslijn tussen verbinding en de overlast? Dat is volgens mij waar het dan over gaat als we het met regelgeving gaan bespreken.

Jesse Jop Jorg

Nou, ik vind het heel interessant, want je hebt de door beleid bepaalde regels, maar je hebt als straatartiesten onderling ook ongeschreven regels. En het is per stad verschillend hoe goed die functioneren is. In Dublin zijn dingen best wel organisch en daar is gewoon een scène die elkaar ook een beetje in de gaten houdt. En dan hoef je niet zoveel te doen, dus ik denk zelf gewoon: beweeg pas als het nodig is en ik vind dat in Den Haag vind ik dat ze een hele interessante regel ook hebben. Daar heb je nou buiten de regels die in heel veel steden bestaan, heb je het centrum waar eigenlijk niet gespeeld mag worden, maar er is een uitzondering. Als je als muzikant zeg maar kunt aantonen of kunt aangeven, zeg maar, nou ja, weet je deze ondernemer of deze winkel, die is het helemaal eens met mijn muziek en dat ik hier sta en, dan mag het.

Friso Wiersum

Dus je moet dan eerst gewoon even menselijk contact hebben met een eigenaar.

Jesse Jop Jorg

Precies. Dan heb je niet een soort van overkoepelende jury of zo, die bepaalt, weet je, die als een soort van smaakpolitie opereert, maar gewoon de stad zelf. En als jij dan zeg maar gewoon als artiest, gewoon in die stad rondloopt en denkt van, kun je ook een beetje kijken van hé, dit past eigenlijk wel bij dit. Dan is het ook iets groters dan alleen die artiest, maar ook die onderneming die krijgt ook wel wat meer kleur op de wangen.

Raymond Ramdihal

Maar om ook antwoord te geven op de vorige vraag is ik denk dat ik een half uur, 3 kwartier sowieso te kort is, mede omdat je de energie die ervoor zorgt dat mensen blijven staan en dat creëren dat is iets dynamisch. Dat kan je niet zeggen; oh, dat gebeurt met een half uur. En sterker nog, ik denk dat je daarbij heel erg bijdraagt aan een soort robotische gevoelens. Het gaat nog steeds om kunst en iets wat zich op een creatieve wijze ontwikkelt, zoals bij die piano. Als iemand staat te spelen en er loopt iemand langs met een viool die zegt van hé, kan ik met je mee spelen? "Nou ja, nee, sorry, ik moet over 5 minuten weg". Kun je je dat voorstellen? Haha. Terwijl nou ja, dat soort dingen kunnen, dan denk ik niet ontstaan. Waarbij ik wel zoiets heb van ja, tuurlijk je kan ook weer niet zeggen, nou ja, er zit geen limiet aan als jij dan wel voor regelgeving gaat. Maar ik zou dan zelf willen kijken naar bepaalde gebieden waarin je zegt hè, tussen die tijden mag je daar gewoon spelen. En spelen daar twee mensen tegelijk? Dan moet je net samen uitzoeken, ervan uitgaan dat mensen dat kunnen doen.

Friso Wiersum

Maar volgens mij hebben we dan als eerste antwoord eigenlijk: als het mogelijk is, zou je willen dat de straatartiesten en de directe omgeving zelf uitkomen en dat een overheid in een stad dat faciliteert, hè? Dus dan gaat het niet meer over een tijdsduur van een half uur, maar wat kan je precies volgens mij waar het In de introductie ook over ging, wat is een levendige stad, wat is een stad waar mensen zelf in kunnen acteren en ook echt kunnen handelen, dus dit zelf met elkaar kunnen afspreken zonder dat er overheid daar meteen een een regel op moet plakken. Komt weer die overheid terug, want zo'n vergunning is vaak tijdelijk geldig. Dat is natuurlijk misschien ook wel om de roulatie van straatmuzikant of straatartiest een beetje te versnellen, maar zou het niet lekker zijn, dan kijk ik toch weer naar jou Raymond, als eerste als zo'n vergunning gewoon voor een jaar zal gelden en boter bij de vis ook gratis zou zijn.

Raymond Ramdihal

Nou, ik denk wel degelijk dat in het algemeen vergunningen en regelgeving makkelijker gemaakt kunnen worden voor een heleboel mensen. Als het gaat om taalgebruik of als het gaat om procedures daar achter. En ik denk, het aspect ervan kan zeker helpen als je voor een langere periode toch die stempel hebt van hé, wij zijn geen overlast brengers. Dat je dat vertrouwen krijgt.

En ik denk wel: kijk, er zijn wel gewoon mensen die voor overlast zorgen met verkeerde bedoelingen of misschien niet verkeerde intenties, maar het eindigt toch in vervelende dingen. En er moet natuurlijk wel onderscheid kunnen zijn daartussen, dus ik geef zo een vergunning weg en stel je voor dat je wel voor overlast zorgt, dan kun je die kwijt raken op deze en deze manier. Stuur iemand de straat op, laat iemand in gesprek gaan met mensen die daar zitten en zeggen, hé, wie ben je eigenlijk? En van nou ja, we zijn hier met deze regelgeving bezig, zou dat interessant zijn voor jou? Leer de mensen kennen. Je hebt de artiesten, dat is een soort underground pool die toch wel bestaat of je ze nou een plek geeft of niet. Ze vinden het, ze vinden die plek zelf wel en hoe meer daar je verbinding in kan hebben, hoe meer je ook bewust raakt van die omgeving, wat er speelt en wat de behoeftes zijn. Ik denk dat los van ja regels bedenken. Dat het zou moeten beginnen met die relatie opbouwen ten opzichte van ja, de overheid en de straat.

Jesse Jop Jorg

Ik zit nu te denken wat ik best een interessante parallel vind is graffiti en streetart. Graffiti wordt ook gewoon heel erg vaak niet getolereerd. En er zijn heel veel steden die ook heel veel verschillende regels daarop loslaten, maar streetart zelf is juist iets wat heel erg gewaardeerd wordt en geïnstrumentaliseerd is, zelfs door steden. En daar kun je ook allemaal vraagtekens bij zetten, maar het roept een beetje dezelfde vragen op en ook gaan zij die scene zin zitten, die vinden daar ook het hunne van en zeg maar ook wat jij zegt, weet je wel? We willen de straatmuzikanten het liefst op een festival met een hek waar je een kaartje voor moet kopen. Dat is letterlijk ook met straat, een museum waarin straatkunst groot zeg maar verbeeld, maar niet dus meer in de straat zelf, zeg maar, zichtbaar is wat de paradoxes die zij zelf ook wel begrijpen en waar ze ook een beetje mee spelen. Maar wat bij graffiti en streetart wel gebeurd is, is heel veel waardering uitspreken.

Gewoon legit opdrachten geven om gewoon giant murals te maken. Ja wat je er ook van vindt hè? Maar bij straatartiesten is kijk een vergunning, ik bedoel, je laat toe dat iemand een half uur mag spelen op de straat is wel iets anders dan gewoon waardering uitspreken en bij wijze van spreken betalen.

Friso Wiersum

Ik wil hem nog iets verder trekken, want hè, waarbij zeg maar overheden vaak straatkunst inzetten als een soort reclame voor de stad, hè? Dat het zo mooi is in een stad en dat je dan ook foto routes kan krijgen die je helemaal mooi op Instagram kan zetten. Zo hebben steden natuurlijk ook een aantal jaar geleden best wel reclame voor zichzelf gemaakt door muzikanten als ambassadeurs in te zetten. Dan reed er een busje rond van een band waar dan toevallig ook het logo van de stad op stond, zou niet leuk zijn als een stad juist de mensen die op straat spelen als ambassadeur zou inzetten met als idee kijk, wij zijn die levendige stad en dat je dus als stad gaat nadenken over we hoeven niet meer de top van de muzikanten zien te helpen, want die redden het wel. Maar dat je juist de mensen

die op straat performen je stad levendig laat maken, zeker als de binnenstad door bol en andere internet bestelde bedrijven helemaal wordt leeggegeten.

Raymond Ramdihal

Voor mij heb je wel nu echt de kern te pakken en dat is nu een stukje overheid/straat, maar dat kan je op heel veel verschillende manieren ook als je kijkt naar poppodia of gewoon de *standard* die er is, die ervoor zorgt dat mensen echt: oh nou, dat is goed genoeg om naar te komen kijken of het om te programmeren of om toe te staan in de breedste zin. Daar is gewoon echt een standaard en dat is iets wat gebaseerd is op hoe men naar kwaliteit kijkt. Wie bezig is met die regelgeving en wat hun smaak van kunst of muziek is. En een stukje cultuuroverheid, wordt muziek gemaakt voor kunst gemaakt die je niet begrijpt of anders is/klinkt/voelt dan wat jij gewend bent en we zijn nou eenmaal een soort van van nature dan oh ik ken dat niet, dus er zit al een stukje afstand tussen en nou ja, daarbij, moet die norm, denk ik gewoon herschreven worden.

Friso Wiersum

Dan ga ik even terug naar wat die mevrouw van de metro in Parijs zei. Die hebben dus in 1997 een jury ingesteld. Wat op zich grappig is, want Jesse jij gebruikte het woord smaakpolitie al eventjes en ze hebben natuurlijk dat zelf ook onderkend. En ze hebben in de loop der jaren ook gewoon metroreizigers uitgenodigd om in die jury zitting te nemen. Dus het is wat meer een doorsnede van Parijse gebruikers van de metro geworden. En dan is het natuurlijk nog steeds de vraag of je dan wat aankomend is, of je dat kan herkennen. Maar wat vinden jullie van het idee van een jury die een overheid zou kunnen helpen met het al of niet verlenen van de vergunning?

Jesse Jop Jorg

Ik denk dat je twee verschillende dingen naast elkaar kan laten bestaan. Dus aan de ene kant, onvergund dingen mogelijk maken en reageren, zeg maar op het moment dat er overlast wordt ervaren. En dan kun je je nog afvragen wanneer dat dan precies is, maar daarnaast ook gewoon heel erg vanuit waardering. Zo'n jury klinkt best wel zwaar, maar de manier waarop je dat vormgeeft kan op heel veel verschillende manieren. Ik weet bij bijvoorbeeld bij broedplaatsen heb je ook de ogen die bepalen of iemand wel of niet zeg maar financiering krijgt. Die ogen zijn ook van makers en dus kun je daar best wel mee spelen en dat op een goede manier doen. Maar dat je dat je die ook wel echt een soort van viert als stad dat je echt plekken maakt waar mensen gewoon bij wijze van spreken komen omdat ze weten, hier staan gewoon echt mooi mooie artiesten en die ook echt de mogelijkheid krijgen om die stad zeg maar echt als podium en als springplank te gebruiken. Elke stad heeft wel 1, 2, 3 artiesten die gewoon ja gewoon een soort van muzikaal behang zijn van de stad en die echt *icon* zijn.

Friso Wiersum

Ik wil nog wel even een ander ding, wat Pierre aankaartte, aanhalen. Met zo'n jury zou je misschien ook wat Pierre vertelde, hij is een witte jongen met een gitaar, dus zoals hij wordt gecontroleerd, wordt hij toch ander bejegend dan iemand met een donkere huidskleur. En racisme is gewoon een probleem bij onze politie. Je zou dit ook kunnen ondervangen door zo'n jury alvast wat diverser te maken en weer een afspiegeling van de stad te laten zijn.

Raymond Ramdihal

Dat sowieso, want ik denk welke jury of of kwaliteitsnorm je er ook aan plakt - als die niet even breed is als die omgeving of als die stad, dan schiet je daar gewoon heel weinig mee op. Als je dat gaat wegzetten bij een Stadsschouwburg die een vrij klassiek karakter heeft, nou, dan weet je ook hoe die selectie eruit gaat.

Jesse Jop Jorg

Publieke ruimte is gewoon aan het publiek en je trekt eigenlijk het publieke karakter gewoon naar voren. En laat het publiek van tevoren al bepalen, zeg maar van hé, dit waarderen we. Al vind ik het systeem, zeg maar van oké, als iemand gewoon slecht speelt, dan krijgt hij geen money's. Dat vind ik ook een mooie vorm.

Raymond Ramdihal

Tegelijkertijd zou je ook kunnen werken met bijvoorbeeld een rond de spits dat je de door de auditie gekomen artiesten laat spelen, want daar hebben we een bepaalde kwaliteitseis. Maar dat hebben bepaalde tijdsblokken zijn waar wel iedereen mag spelen, en ook je ontdekt kan worden. Dan is die auditie een soort ongoing is. Want kijk ja, als je één keer per jaar een auditie gaat doen en dan kom je er een jaar niet tussen, terwijl stel je voor jij besluit morgen naar een stad te verhuizen en je bent heel goed en je gaat daar spelen, dat je ook een week of een maand later er een stukje beter bij zit.

Friso Wiersum

Dat je dan dus als reiziger aan je komt langs op een plek en dat je denkt, oh ja, maandag is de ontdekdag, woensdag is de gevestigde namendag...

Jesse Jop Jorg

En een timetable opplakken, haha.

Raymond Ramdihal

Wat ik eerder dacht, is ook dat te veel regelgeving gaat artiesten wegschrikken, dus het zou heel logisch zijn als je zegt, nou zo een vrijdagavond in het centrum, daar gelden misschien even wat regels. Als je op dat tijdstip wil gaan, dan kan je max twee uur op een plek zetten, ik zeg maar wat. En dat je dan als artiest ook kan maken van nou ja, we hebben nu wel echt zin in die levendige situatie en nou ja, om de twee uur verplaatsen is geen probleem ten opzichte van ik heb echt even zin om gewoon een spot uit te kiezen en daar te blijven. En dat je daar dan

ook keuzes in gaat maken en de ene dag wel dat die dat centrum intrekt en de andere dag niet. En hoe meer daar een community ook ontstaat. Mensen kunnen dat, meer dan je misschien zou denken, best wel zelf reguleren.

Friso Wiersum

Heel veel vergunningen gaan nu uit van: je mag in het centrum van een stad spelen, maar niet in andere stadswijken of in het centrum is het alleen maar betaald, hè? Dat je een vergunning moet betalen. Wat vinden jullie ervan om de hele stad eigenlijk als platform te gebruiken en dus ook aan te bieden aan straatartiesten?

Jesse Jop Jorg

Zijdelings ben ik met je betrokken geweest bij een programma dat heet Muziek Publiek en dat was zeg maar op een heel donker stukje vuige stad waar mensen zich gewoon onveilig voelden. En toen was een element licht dus gewoon heel veel prikplicht ophangen tussen lantaarnpalen. Maar een tweede element waren straatmuzikanten en dat je gewoon een menselijke stem hoort. En dan was het niet alleen maar dat ze speelden, maar ook dat het werd opgenomen.

Raymond Ramdihal

Als het concert zeg maar.

Jesse Jop Jorg

Dat maakt dus dat die muziek echt een beetje geïnstrumentaliseerd wordt, als zijnde een manier om mensen een veilig gevoel te geven en een prettige ervaring op een plek die niet als prettig werd ervaren. Dus het is zo'n andere blik. Want de klassieke straatartiest die gewoon een beetje geld wil verdienen met zijn met de pet die voor zijn neus ligt, ja, die wil natuurlijk daar naar daar waar heel veel mensen zijn. Maar je moet denk ik ook een beetje breder kijken van oké, wat nou wat jij al zei, weet je wel, ik bedoel, muziek en geluid in een stad, wat doet dat?

Friso Wiersum

Dan is er nog een heel ander ding waar we het eventjes wel over hebben gehad, hé? En als het gaat over de instrumentalisering van straatmuzikanten. We vinden het vervelend als ze in onze publieke ruimte te veel overlast veroorzaken. Maar we vinden het wel leuk om te gaan bezoeken als op een festivalletje is, dus dan is het eigenlijk alweer veilig gemaakt, want controleerbaar. Tegelijkertijd zou je kunnen zeggen, het is een ontzettend goede manier voor mensen om kennis te maken met het fenomeen muzikanten kijken die je niet kent van YouTube of TikTok of hoe mensen tegenwoordig hun muzikanten leren kennen. En zou je daarmee ook de drempel kunnen verlagen om te blijven staan bij een straatartiest op een andere plek in de stad. Is het een idee om zo een dag in het leven te roepen, waarbij de hele stad wordt vrijgegeven voor straatartiesten om gewoon op te treden. En dan bedoel ik niet Koningsdag.

Jesse Jop Jorg

Nou, dat lijkt me echt een heel goed idee. Ik ben sowieso voor niet te veel in regels en beleid hangen, maar gewoon dingen uitproberen. Maar het is wel zo dat iedereen die op straat gewoon optreedt zo'n rijke en gevarieerde club mensen is. En ik denk ook dat voor zij die rondtrekken en ergens landen, die hebben meer nodig dan één zo'n moment. Dus, ik vind het heel vet, maar er moet misschien ook nog iets naast komen.

Raymond Ramdihal

Ik denk dat het een geweldig idee kan zijn om zo iets in te lassen, ook omdat het de ontdekking kan zijn voor mensen. Zoals het altijd een ontdekking is als je ergens op straat optreedt en iemand blijft staan, is waarschijnlijk omdat die persoon op dat moment of iets juist geraakt wordt of denkt, hé, dit heb ik nog nooit gezien. Helemaal onder de indruk is en daardoor men ook meer waardering kan krijgen voor straatmuzikanten of gewoon een verbreding van zijn of haar horizon meemaakt. Maar wat je net ook zegt van, ik denk niet dat het een ultieme oplossing is voor alle voor het hele onderwerp, want ja, als jij elke dag straatmuzikant bent, dan ga je niet het hele jaar op zitten wachten op die ene dag dat het mag. Dus daar zit wel een contrast in van wat ik zelf vaak merk is dat overheden nog weleens zo iets hebben van, oh nou, dan hebben we een dag en dan is het opgelost. Of weet je, daar heb je een uitzondering ten opzichte van echt de cultuur. Of nou ja, de regelgeving of de kaders die er liggen aanpassen.

Friso Wiersum

Nou zitten we hier in een studio om dit op te nemen. Wat zou nou leuk zijn als we weer buiten de studio komen om als eerste tegen te komen waarvan je denkt: dit past precies bij het gesprek dat we net hebben gehad.

Jesse Jop Jorg

Ik vind die variatie, dus ik vind het heel vet als je niet één maar dat een dichter die met een strooien hoed, zeg maar je overvalt met iets wat je heel erg raakt en daarna ineens gaan pompende beats waarop gedanst wordt. Ik vind die variatie gewoon juist heel tof en zeker als het het ontwerp van die stad, dat een plein waar jij altijd gewoon regulier pleintje in zag dat je die ineens ziet veranderen in iets heel anders. In die hyper tijdelijkheid waarin stukken stad zich op een hele andere manier aan je tonen. Dat soort van Hennie Huismanianse surprise surprise gehalte van de stad zelf vind ik gewoon, kom maar op, lekker.

Raymond Ramdihal

Ik ben zelf heel erg met dansen en muziek bezig en vergeet daardoor zelf weleens de beeldende kunst, los van graffiti art. Dat zou ik heel vet vinden als er in een keer weet ik veel in mega kunstwerk is en iemand is die aan het beschilderen als bezienswaardigheid. En daar zou ik wel even bij stilstaan om te kijken van: waar is die nu of wat is het proces of? Waar gaat dit heen?

Als je kijkt naar de bestaande stad dat men daar echt kritisch gaat kijken van hé, welke plek kunnen wij omtoveren naar publieke podia of publieke expositieruimte? Dus nou ja, ik noemde net die verhoging onder het bollendak van Hoog Catharijne. Er zit een soort figuur ingedrukt. Stel je nou voor dat je voor dat ding een of ander opdraag podium plaatst, die hem wel even vlak maakt, zodat het eens in de zoveel tijd - weet ik veel elke eerste zaterdag van de maand - een podium kan zijn. Zulke oplossingen, dat is volgens mij heel goedkoop ook te doen en haalbaar. Of op andere plekken, bijvoorbeeld Jaarbeursplein om daar te zeggen van hé, je mag hier op die en die dag wel podium bouwen. Of daar zetten we weleens speakers neer. Of whatever.

Jesse Jop Jorg
Freedom Friday.

Raymond Ramdihal

Dat is een hele goeie. Ik denk dat we zonder al enorm veel buiten de boekjes te gaan en weet je wel het moeilijker te maken. Ik denk dat we eigenlijk bij wijze van spreken morgen al veranderingen op die manier kunnen doen en stel je voor dat je wel even longterm denkt dat we die plekken gaan bouwen, dat je dan ook nog eens nadenkt van hé, hoe kan ik dat zo instellen dat er dat het akoestisch beter is of dat het nice is voor weet je akoestische muzikanten is of juist iets bijgebouwd zit wat ervoor zorgt dat de omwoners daar minder last van hebben, door een koepeltje ofzo.

Friso Wiersum

Zijn er nog andere manieren waarop een overheid bijvoorbeeld zou kunnen bijdragen aan verder democratisch gebruik van een openbare ruimte? We hebben het gehad over controle, maar er zijn misschien ook wel mechanismen te verzinnen dat een bepaalde groep eerder voorrang zou hebben op een vergunning of juist wel of niet op straat spelen?

Jesse Jop Jorg

Nou, wat ik wel bijzonder vond ook bij het doen van het onderzoek is dat ik erachter kwam dat in steden vroeger vergunningen werden gegeven aan zij die lichamelijk beperkt waren of door ziekte, zeg maar niet aan regulier werk konden komen. En daar zie je soms nog wat van terug, dus je hebt een muzikant, blinde Willy, wiens vader ook straatmuzikant, ook blind en en dat waren dus de mensen die als enigen vergunningen kregen. Wat ook echt een bijzonder en weird fenomeen is. Maar die blinde Willy die was echt uitgegroeid tot een icoon.

Op een gegeven moment belandt hij in het ziekenhuis en zo'n stad gaat ineens achter hem staan en zorgt dat die operatie gefinancierd kan worden. Omdat het gewoon, zonder dat die artiest het zelf doorheeft denk ik en zonder dat je zelf zeg maar als bewoner van een stad het doorheeft dat het dat die sound en die

persoon dat betekent gewoon heel veel. Er zijn toch echt mensen die zo'n stad smoel geven.

Raymond Ramdihal

En ook wat je wat denk ik ook de kern ervan is, is hoe geluid - al is het het geluid van pratende mensen of het geluid van muziek dus al wel door de speaker of door een artiest gemaakt - is wat een stad, een stad maakt. Ik weet nog tijdens corona toen de steden soort van ghost towns werden, dus je miste het geluid. Je miste het leven en dat was echt, zodra dat terugkwam, in ieder geval voor mij een van de eerste dingen die ik deed, dat ik ging luisteren dat ik gewoon dacht van hé, ik hoor weer mensen. Ik denk dat men nog heel erg onderschat hoe erg geluid zoals stad vormt en wat je net ook zei, een veilig gevoel geeft en het gevoel van thuiskomen dat wat je zei dat je op Utrecht kwam en die panfluit hoorde. Dat geeft echt karakter aan een stad, denk ik.

Jesse Jop Jorg

Die publieke ruimte is aan de gemeente voor een deel en ook aan ons. Maar uiteindelijk zeg maar wat er wel niet mag en enzovoorts dat is natuurlijk allemaal beleid. Maar private ruimte daar mag je voor een groot deel zeg maar veel meer doen en ook een beetje gaan kijken van: wat is er eigenlijk al mogelijk?

Friso Wiersum

We hebben ooit bij ons In de buurt Binnentuin festival gehad, waarbij iedereen zijn raam aan de binnenkant van het woonblok beschikbaar stelde. Of het schuurtje of het dakje. En dat was een dag lang een programma.

00:46:37 Jesse Jop Jorg

Juist, jij hebt, je hebt ook die huiskamer festivals en die tuin festivals die ook een beetje spelen met dat idee, dus daar liggen ook best wel wat mogelijkheden nog. Ik zag ook weleens een band die speelde gewoon op een dak, keihard. Ja ik vind dat soort dingen ook wel vet. Gewoon een beetje zoeken naar die niches zeg, maar waar dingen wel mogelijk zijn. Zonder dat je iets doet aan die regels, maar gewoon op een creatieve manier kijken naar wat wel kan.

Raymond Ramdihal

Ja, voor mij slotwoord is het gewoon echt dat je dit gedeelte van de mensheid van de stad bestaat en zal bestaan. Ik denk dat je een enorme level up maakt op het moment dat je daar ook je echt aan gaat verbinden en je gaat investeren. Het voeden van die ondergrondse underground gaat uiteindelijk zorgen voor alleen maar meer hele goede artiesten die ook uit die omgeving voortkomen. De metafoor van underground, hoe meer je een grond voedt en gezond maakt.

00:47:32 Friso Wiersum

De humuslaag is volgens mij het woord dat in de beleidsplannen staat.

Raymond Ramdihal

Precies. Hoe meer er opkomt en hoe meer er bloeit. En die dingen gaan die stad weer naar een hoger level trekken in hun toekomst. En ik denk dat dat een heel belangrijk besef kan zijn.

Friso Wiersum

Kortom, het maken van de stad is iets van ons allemaal, dus we moeten ons daar ook allemaal op onze eigen manieren voor inzetten. Maar er zijn een paar mensen die daar vanwege hun gekozen functie misschien wel iets meer over te zeggen hebben dan wij zelf op dit moment. Maar het is spannend hoeveel dingen in de regelgeving rond onze straatartiesten voorbij komen die meteen heel bepalend zijn voor hoe wij onze stad ervaren en ook hoe andere mensen onze stad ervaren. Bepaald of het leuke plekken zijn waar we met plezier komen, waar we met trots over vertellen, bepaald of er plekken zijn waar we graag terugkomen. Andere mensen mee naar terug willen nemen.

En volgens mij is in dit gesprek bovenal gebleken dat het bepaalt of het plekken zijn waar we verrassing kunnen tegenkomen, hè? Dat niet alles op efficiëntie en controle is ingericht. Dus ik denk dat ik Raymond en Jesse ga bedanken voor bijdrage in het gesprek en dan ook namens jullie ga zeggen dat wat ons betreft elke regel die bijdraagt aan een breder gedeeld eigenaarschap van de stad een goede regel is. En dan geef ik het slotwoord aan Matthias Rauch uit Mannheim, want die heeft daar ook een kleine prachtige quote over. Bedankt voor het leuke gesprek.

Matthias Rauch

“It is also interesting if you talk about, we also do a lot of placemaking projects where we consider basking as one placemaking tool ultimately. If you talk to people, they never think that they actually can do something in the public realm. It's like I am not doing something in the public realm, I can't do that, I'm not allowed to do that or what agency do I have to do something in the public realm. I don't know if that's a German thing where everything being over accumulated. But I think it's also about educating people that public space is your space. You can decide and you can work on what should happen there, what is best for your community. That should happen in a public place. The public space doesn't belong to the city, it belongs to the people.”

Outro

Je luisterde naar Algoritme van de Stad. Een podcast van RAUM. Vond je het interessant? Geef sterren, deel het op je socials en check vooral ook onze andere afleveringen in je favoriete podcastapp of ga naar onze website raumutrecht.nl.

Wil je op de hoogte blijven? Abonneer je dan op de podcast of word lid van de nieuwsbrief van RAUM. En heb je zelf ideeën voor nieuwe afleveringen of wil je graag experimenteren met regels? Mail ons op info@raumutrecht.nl

Algoritme van de Stad kwam tot stand door onze fijne partners Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie en Coöperatiefonds Berlijnplein. Dank voor het luisteren.